

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 511/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. B. a H. B., obaja bytom N., zastúpených advokátkou JUDr. E. M., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 3/2013 z 30. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. B. a H. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2013 doručená sťažnosť I. B. a H. B., obaja bytom N. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012 a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 3/2013 z 30. apríla 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia po právoplatnom rozhodnutí všeobecných súdov, ktorým im bola stanovená povinnosť platiť náhradu za užívanie nehnuteľnosti, sa domáhali povolenia obnovy konania. Svoj návrh odôvodnili tým, že v pôvodnom konaní navrhovali vykonanie znaleckého dokazovania, avšak vo veci konajúce súdy „*tento dôkaz nenariadili*“. Po právoplatnom skončení pôvodného konania si sťažovatelia nechali vypracovať znalecký posudok, z ktorého vyplynulo, že v skutočnosti neužívajú nehnuteľnosť, preto „*niet dôvodu na to, aby sme... platili náhradu za jej užívanie, lebo tieto parcely v skutočnosti neužívame*“. Okresný súd o návrhu sťažovateľov na obnovu konania rozhodol uznesením sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012 tak, že ich návrh zamietol. Sťažovatelia proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvého stupňa podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Sťažovatelia v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietajú, že uznesením okresného súdu sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012, ako aj napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené ich základné právo vlastníť majetok garantované v čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože podľa ich názoru boli splnené podmienky na povolenie obnovy konania, teda aj podmienka, že existuje dôkaz, ktorý bez svojej viny nemohli použiť v pôvodnom konaní. Sťažovatelia tvrdia, že právny stav vytvorený označenými rozhodnutiami „*je negáciou úpravy obsiahnutej v článku 20 Ústavy SR, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký obsah a požíva rovnakú ochranu*“.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Rozhodnutiami Okresného súdu v Nitre 12 C 300/2012 zo dňa 14.11.2012 a Krajského súdu v Nitre 25 Co 3/2013 zo dňa 30.4.2013 bolo porušené naše základné právo obsiahnuté v článku 20 Ústavy Slovenskej republiky, že vlastnícke právo má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

2. Zrušujú sa rozhodnutia Okresného súdu v Nitre 12 C 300/2012 zo dňa 14.11.2012 a Krajského súdu v Nitre 25 Co 3/2013 zo dňa 31.4.2013 a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie Okresnému súdu Nitra.

3. Žalovaného žiadam zaviazat' na náhradu trov tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Samotní sťažovatelia tak formuláciou sťažostného petitu určili ústavnému súdu rozsah, v akom sa napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu má zaoberať. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa totiž vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie

petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Sťažovatelia v predloženej sťažnosti namietali porušenie svojho základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), ktorého sa mali dopustiť všeobecné súdy (okresný a krajský súd) konajúce v ich veci podľa sťažovateľov vecne nesprávnymi rozhodnutiami. Napriek právnomu zastúpeniu advokátkou petit sťažnosti je formulovaný nepresne, keďže bez bližšieho označenia odseku čl. 20 ústavy si v rámci formulácie námietok zvolili slovné pomenovanie ústavného princípu „*vlastnícke právo má rovnaký zákonný obsah a ochranu*“, teda ani nie základného práva, ktoré je explicitne vyjadrené v prvej vete čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľov na doplnenie sťažnosti v tomto smere a vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti ustálil predmet konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie označeného práva sťažovateľov uznesením okresného súdu sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012, ústavný súd pripomína, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie, keďže ho už preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľom ochranu ich právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 12 C 300/2012 zo 14. novembra 2012 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

2. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie krajského súdu, ústavný súd pripomína, že už opakovane judikoval, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Inými slovami, ak súd rozhodne vo veci zverenej mu ústavou (čl. 141 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy) a príslušnými zákonmi a postupuje pritom v súlade s procesnými pravidlami, nemôže samotným výkonom súdnej právomoci (rozhodnutím) porušiť iné (hmotné) základné právo účastníka, aj keď tento je s výsledkom konania nespokojný. V opačnom prípade by išlo o popretie samotného ústavného princípu nezávislého súdnictva.

Keďže ústavný súd vzhľadom na viazanosť sťažnostným petitom nemohol posúdiť v konaní o predloženej sťažnosti prípadné porušenie ktoréhokoľvek z ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (sťažovatelia takéto posúdenie nenavrhli), bolo potrebné sťažnosť, ktorou sťažovatelia namietali výlučne porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Takýto postup je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim z imperatívu čl. 2 ods. 2 ústavy a tiež z uvedeného vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2013